

Základní tendence

- Česká ekonomika rostla již třetí čtvrtletí po sobě. Přírůstky HDP¹ byly stále silnější jak ve srovnání se stejným obdobím krizového roku 2009, tak i v porovnání s předchozím čtvrtletím. Výstup z recese se odehrál přesvědčivě. Nejenže potvrdil ekonomické oživení kladnými přírůstky HDP v každém čtvrtletí 2010, ale především jejich posilující růstovou dynamikou.
- Sílicí oživení české ekonomiky v roce 2010, kdy ve třetím čtvrtletí stoupl HDP o 2,8 % meziročně a o 1 % mezikvartálně (za tři čtvrtletí se zvětšil oproti stejnému období 2009 o 2 %), charakterizují v nominálních podmínkách vysoká tempa růstu průmyslu, rekordní přebytek obchodní bilance, silný příliv zejména přímých investic a ve třetím čtvrtletí již i předstih tempa dovozu nad tempem vývozu.
- V reálných podmínkách pak oživení potvrdil znovuobnovený růst spotřeby domácností ve druhém čtvrtletí, který ve třetím čtvrtletí dále zrychlil při zlepšení na trhu práce. V tomto čtvrtletí se také vůbec poprvé po sedmi kvartálech poklesů objevil růst investic (spojených i s boomem solárních elektráren). Zásoby stouply jen ve třetím čtvrtletí o téměř 20 mld. korun – v téže době před rokem o zhruba 5 mld. korun klesly -, což rovněž dokládá nástup české ekonomiky na příznivou trajektorii v očekávání dostatečné budoucí poptávky.
- Zrychlený růst ekonomiky doprovázelo i větší vychýlení z nerovnováh. Ve vztahu k vnějšímu prostředí se za tři čtvrtletí 2010 meziročně prudce zhoršil deficit běžného účtu platební bilance (z 1,1 % na 3,3 % HDP v b.c.), ovšem silný příliv zahraničních investic do české ekonomiky (přímých i portfoliových) způsobil, že uvedený trojnásobně větší deficit byl v důsledku tohoto přílivu pohodlně pokryt (přebytek finančního účtu byl ve srovnání s ním dvojnásobný). Vnitřní nerovnováha měřená schodkem státních financí se proti stejnému období krizového roku 2009 zvětšila – deficit státního rozpočtu stoupl ze 3,2 % na 3,6 % nominálního HDP, ovšem ve srovnání s pololetím 2010 (4,1 %) šlo o zlepšení.
- Česká ekonomika se z krize „vyexportovala“. Čistý vývoz již v posledním čtvrtletí 2009, jako jediná složka výdajů HDP, ovlivnil jeho vývoj výrazně kladně (v té době naopak působil negativně jak vývoj zásob a investic, tak i pokles výdajů domácností na konečnou spotřebu, přičemž příspěvek vládní spotřeby byl sice kladný, ale oproti zahraničnímu obchodu výrazně menší). Příznivý vliv čistého vývozu na ekonomický růst ČR se během roku 2010 snižoval a ve třetím čtvrtletí byl již jeho příspěvek k růstu HDP záporný. Na nominální saldo působil nepříznivě vývoj cen v zahraničním obchodě ČR.
- Silný růstový náboj především průmyslu, finančních služeb, ale i odvětví zahrnujícího služby pro podniky, vedl k růstu hrubé přidané hodnoty v ekonomice za tři čtvrtletí 2010 o 2,7 %, při zrychlení v samotném třetím čtvrtletí o 3,7 %. V každém čtvrtletí zůstala pod úrovní loňského roku odvětví stavebnictví, školství a také ostatních veřejných a sociálních služeb.
- Impulsem růstu v průmyslu byla především výroba automobilů poháněná v prvních dvou čtvrtletích zahraniční poptávkou (její efekt ve třetím čtvrtletí již vyprchával). Zvýšené prodeje aut v tuzemsku byly významným důvodem růstu maloobchodních tržeb. Prudké snížení stavební produkce v prvním čtvrtletí se postupně mírnilo. Poklesy v inženýrském i pozemním stavitelství přetrvávaly.
- Cenový vývoj odpovídal fázi hospodářského cyklu. Ke zlepšení na trhu práce došlo především ve druhém čtvrtletí, kdy vzrostla zaměstnanost a lidí bez práce bylo méně, což se objevilo poprvé od poloviny roku 2008. Ve třetím čtvrtletí se však tento pozitivní trend již neprosadil s takovou silou. Výrazně stoupl počet podnikatelů bez zaměstnanců ve druhém i třetím čtvrtletí.
- Zrychlený růst se odehrával bez úvěrové expanze, stavy firemních úvěrů byly stále meziročně nižší, úvěry domácnostem táhly půjčky na bydlení. Prudký pokles termínovaných vkladů domácností i firem byl spojen s přesunem jejich části na vklady netermínované. Státní finance potvrzují vývoj v ekonomice dynamikou příjmů z daní, ve třetím čtvrtletí však nebylo tempo tak vysoké jako ve druhém čtvrtletí. Sociální dávky rostly pomaleji než běžné výdaje i celkové výdaje státu.

¹ Podle dat ve stálých cenách očištěných o sezónnost a nestejný počet pracovních dní.